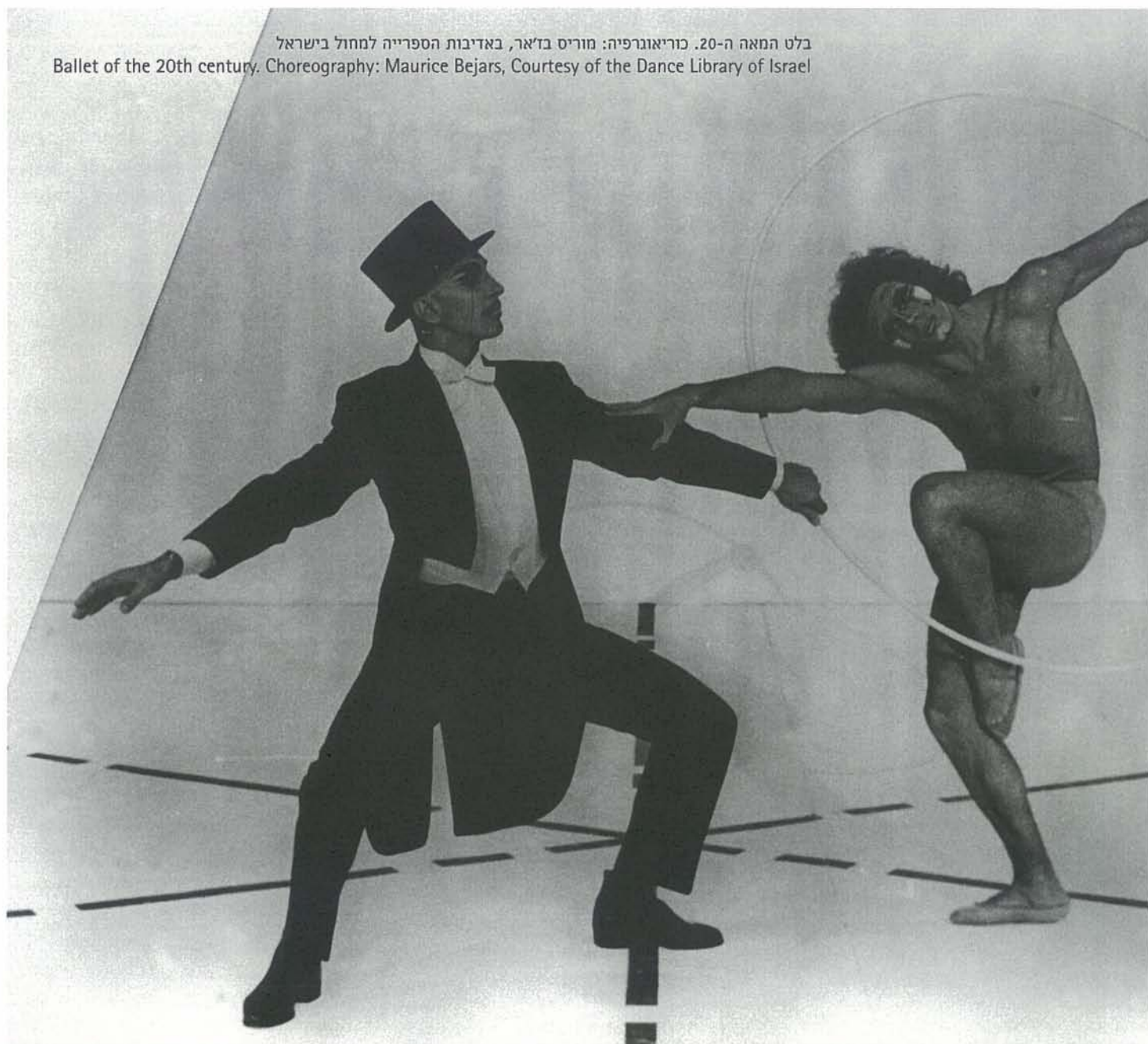

בלט המאה ה-20. כוריאוגרפיה: מוריס בז'אר, באדיבות הספרייה למחול בישראל
Ballet of the 20th century. Choreography: Maurice Bejars, Courtesy of the Dance Library of Israel

ליאורה בינג היידקר

הפתיחה בבלטים העכשוויים מהמאה ה-19 למאה ה-21

שהלמו את ההקשר התרבותי של הבלט הקלאסי. במקום לזהות ב-Turnout מטפורה לגינוני אצולה דקדנטיים (או אלגוריה לניצחון האור על החושך, ברוח כתביו של וולנסקי או פרשנותו היונגיאנית של גרהרדט זכריאס, נוכל לשוב ולהגדירו כחומר גלם, כאפשרות נוספת במגוון מרכיבי המחול, כפוטנציאל הניתן לבדיקה ומימוש מחדש. מן הראוי אפוא להניח לרגע את הקונוטציות הישנות ולבדוק כיצד מיושם ה-Turnout במחול המודרני והפוסט-מודרני ומהם ביטוייו.

Turnout והמחול העכשווי

שבירת המודוס האינטגרלי של הבלט הקלאסי ופירוקו לגורמים איפשרו גילוי היבטים חדשים גם במושג ה-Turnout. במובן התמטי, למשל, המעבר בין פוזיציות פתוחות לפוזיציות מקבילות סיפק אמצעי להדגשת קונפליקטים של הטבע האנושי. לפיכך, היחס הדיאלקטי בין Turn-out ל-Turn-in מתגלה כמטפורה למאבקו האקזיסטנציאליסטי של האדם להשגת איוון, הרמוניה וסדר בעולם אבסורדי וכאוטי. באנלוגיה למוסיקה אפשר לומר, שהמבנה הסימטרי של חמש הפוזיציות של הרגליים דומה, במובן מסוים, למרווחים הפרופורציונליים בין התווים באקורד. כאשר מופרת יציבותו של האקורד, נשלל היחס ההיררכי מהתווים המרכיבים אותו, אך בד בבד הם מקבלים צידוק במסגרת הרמונית החדשה. כתוצאה מה"שחרור" (אמנציפציה) של התווים מתהוות אופציות הרמוניות חדשות. בדומה לכך, חמש הפוזיציות של הרגליים מספקות מאגר עצום של אפשרויות דה-קונסטרוקטיביסטיות, כאשר הן מוצבות בהקשרים שונים. נראה שדווקא היכולת לצטט או לשלול את ההקשר לבלט הקלאסי, מפיחה כעת באופן פרדוקסלי חיוניות חדשה במושג ה-Turnout. מגוון האפשרויות המרתקות של שילוב והנגדה בין רוטציה פנימית לבין רוטציה חיצונית של פרק הירך סיפק השראה לכוריאוגרפים רבים. יוצרים מובילים, וביניהם סרג' ליפאר [Lifar], ג'ורג' באלנשין, ג'רום רובינס [Robbins], רולאן פטי [Petit], מרס קאנינגהם [Cunningham], מוריס בז'אר [Bejart] וייזי קיליאן [Kylia], הרבו להשתמש ב-Turnout כאמצעי צורני והבעתי כאחד. אגב, במאמר של הולמס מ-1963 העוסק בפוזיציות מקבילות בטכניקה של מרתה גראהם, רוב האיורים מתייחסים דווקא

לפוזיציות פתוחות לחלוטין!⁵ גם יוצרים של זרמים אחדים של המחול הפוסט-מודרני, בין אם הם מייצגים הלך רוח מינימליסטי ומהורהר, ובין אם הם מדגישים צורות אגרסיביות של וירטואוזיות אקרובטית, משלבים Turnout אקדמי בלקסיקון התנועתי שלהם, כדוגמת טווילה תארפ [Tharp] או ויליאם פורסיית [Forseith].

כתוצאה מסינתזות אישיות כאלה, מיטשטש לעיתים קו הגבול (שהיה כה מובחן בתחילת המאה) בין בלט קלאסי למחול מודרני עכשווי. ריבוי האפשרויות וטשטוש הגבולות מאפיין לא רק את המסגרת הכוריאוגרפית עצמה, כי אם גם את המסגרת הרחבה יותר של המופע הרפרטוארי. אנו עדים למופעי מחול המשלבים בערב אחד מבחר אקלקטי של קטעי בלט מסורתיים לצד עבודות מודרניות ועכשוויות הדורשות מן הרקדן יכולת וירטואוזית רחבת היקף. כיצד עלינו להיערך אפוא, בראשיתו של המילניום החדש, להקנות לרקדן את מנעד המיומנות הנדרשת ממנו? שאלה זו מעסיקה כיום את טובי המורים והחוקרים בתחום המחול.

הערות

1. Picasso, P., (1923), in Goldwater, R., and Treves, M., eds., *Artists on Art: From the XIV to the XX Century*, New York: Pantheon Books, 1972, third edition, p. 417
2. Lloyd, M., *The Borzoi Book of Modern Dance*, New York: Dance Horizons, 1949, republication 1974
3. Balanchine, G., in Sparshott, F., *Off the Ground: First steps to Philosophical Consideration of the Dance*, Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1988, p. 32
4. Picasso, P., (1935), in Goldwater, R., and Treves, M., ed., *Artists on Art: From the XIV to the XX Century*, New York: Pantheon Books, third edition, 1972, p. 421

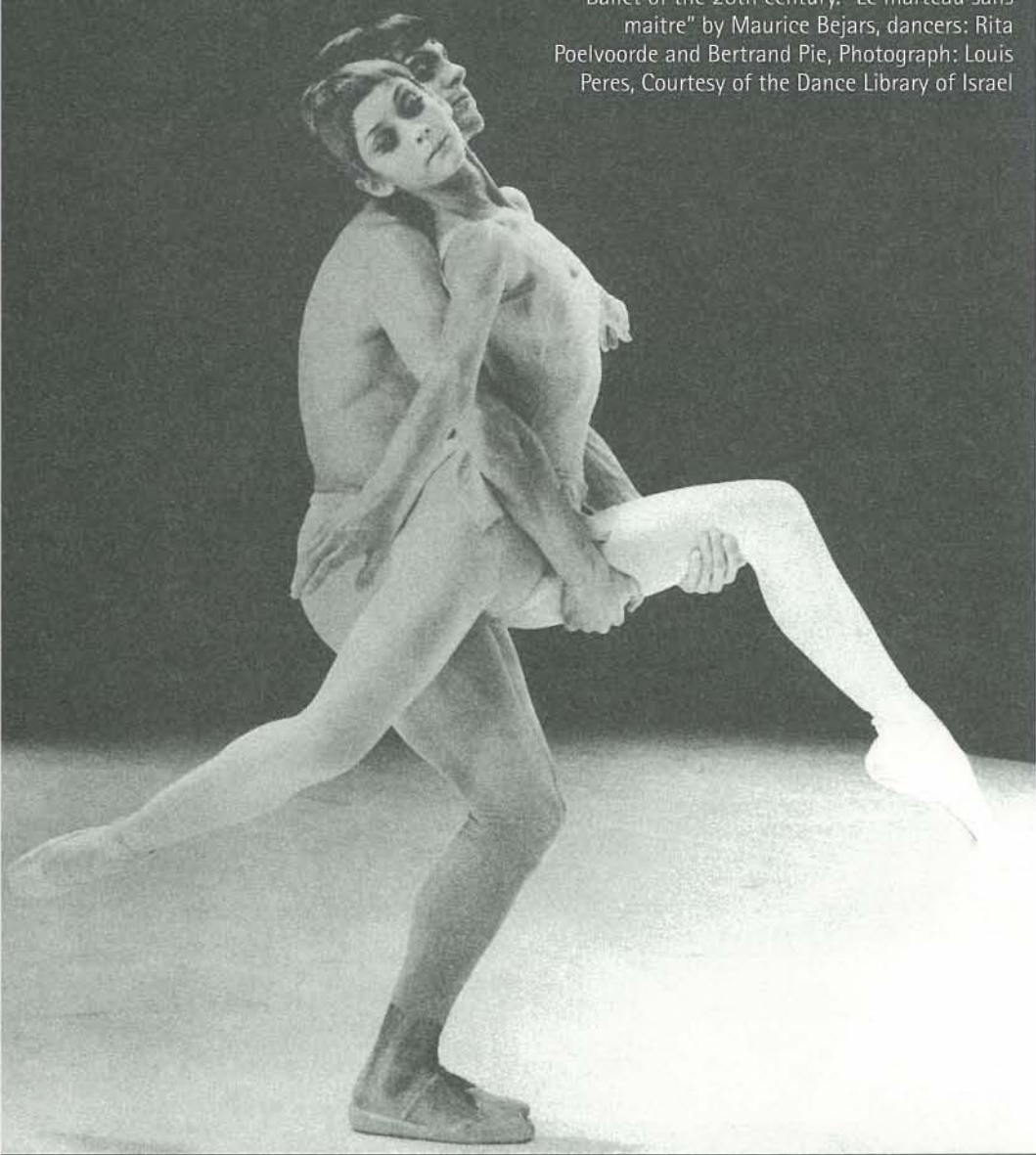

5. לורנד, ר., על טבעה של האמנות, סדרת "מה? דע!" בעריכת מ. דסקל, דביר, 1991, תל-אביב

6. Holms, A., "Parallel Positions", in *Dance and Dancers*, London, 1963

בלט המאה ה-20. "הפטיש ללא בעלים" מאת מוריס
ב'אר, רקדנים: ריטה פלוורד וברטרנד פי
צילום: לואיס פרס, באדיבות הספרייה למחול בישראל
Ballet of the 20th century. "Le marteau sans
maitre" by Maurice Bejars, dancers: Rita
Poelvoorde and Bertrand Pie, Photograph: Louis
Peres, Courtesy of the Dance Library of Israel

מימין: בלט שטוטגארט, "וריאציות פטרשקה" מאת ג'ון נומאייר, צילום: גרט פון באסוויץ
Right: Stuttgart Ballet, "Petrushka Variations" by John Neumeir, photograph: Gert von Bassewitz